

4.2. Ապրանքների արտահանում և ներմուծում

4.2.1 Արտաքին առևտուր

Արտաքին առևտրաշրջանառությունը և աշխարհագրությունը. Ըստ ստացված օպերատիվ տվյալների ՀՀ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին, ընթացիկ գներով, կազմել է 1144965.1 մլն. դրամ կամ 1947.5 մլն.դոլար, այդ թվում ապրանքների արտահանումը՝ 409152.3 մլն.դրամ (678.1մլն.դոլար) և ներմուծումը՝ 735812.8 մլն.դրամ (1269.4 մլն.դոլար): Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 326660.5 մլն.դրամով (591.4 մլն. դոլարով), իսկ առանց մարդասիրական օգնությամբ ստացված բեռների՝ 299310.8 մլն. դրամով (544.2 մլն. դոլարով):

ՀՀ արտաքին առևտրաշրջանառության և առևտրային հաշվեկշռի ցուցանիշներն ըստ առանձին երկրների, 2002-2003թթ. հունվար-դեկտեմբերին

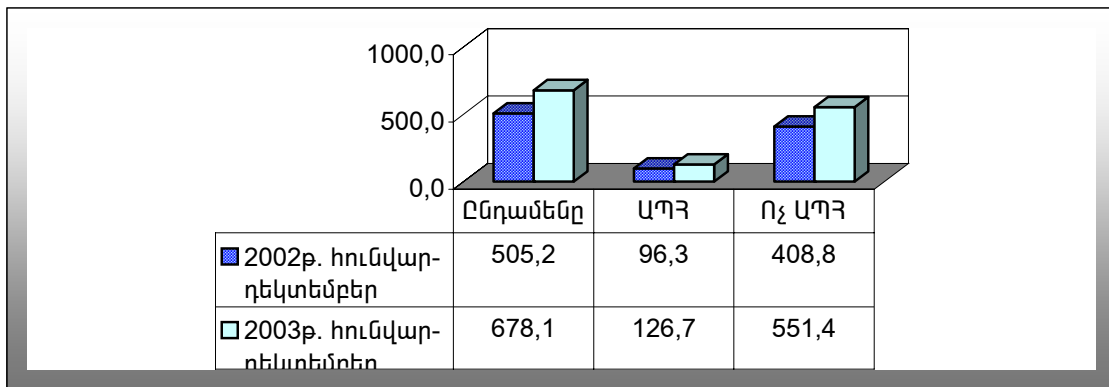
(հազ. դոլար)

	Արտաքին առևտրաշրջանառություն					Առևտրային հաշվեկշիռ				
	2002թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը,%	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը, %	աճի տեմպը, %	2002թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը, %	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը, %	աճի տեմպը, %
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	1492315.2	100.0	1947524.9	100.0	130.5	-481995.8	100.0	-591365.4	100.0	122.7
<i>որից՝</i>										
ԱՊՐ ԵՐԿՐՆԵՐ	398142.3	26.7	436450.8	22.4	109.6	-205478.8	42.6	-182976.4	30.9	89.0
<i>այդ թվում՝</i>										
Ռուսաստան	257531.6	17.3	302321.0	15.5	117.4	-128263.6	26.6	-113182.6	19.1	88.2
Վրաստան	48077.0	3.2	54180.0	2.8	112.7	-14863.1	3.1	-22349.3	3.8	150.4
Ուկրաինա	53826.5	3.6	51391.9	2.6	95.5	-37645.3	7.8	-36772.6	6.2	97.7
Թուրքմենստան	27752.8	1.9	11091.8	0.6	40.0	-22198.9	4.6	-3813.7	0.6	17.2
Ղազախստան	2543.4	0.2	2958.8	0.2	116.3	-919.8	0.2	-873.0	0.1	94.9
Բելառուս	3533.2	0.2	7152.3	0.4	202.4	-547.5	0.1	-2984.1	0.5	545.1
ԱՊՀ այլ երկրներ	4877.8	0.3	7354.9	0.4	150.8	-1040.6	0.2	-3001.1	0.5	288.4
Ոչ ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ	1094172.8	73.3	1511074.2	77.6	138.1	-276517.0	57.4	-408388.9	69.1	147.7
<i>այդ թվում՝</i>										
ԵՄ Երկրներ	453414.6	30.4	631077.3	32.4	139.2	-58032.6	12.0	-113768.6	19.2	196.0
Ավստրիա	3311.5	0.2	4174.0	0.2	126.0	-3164.1	0.7	-3974.0	0.7	125.6
Բելգիա	183380.4	12.3	253537.5	13.0	138.3	1165.0	-0.2	-5869.5	1.0	-503.8
Ֆինլանդիա	2566.2	0.2	2728.2	0.1	106.3	-2434.3	0.5	-2556.3	0.4	105.0
Ֆրանսիա	13319.4	0.9	19801.3	1.0	148.7	-11072.2	2.3	-16007.0	2.7	144.6
Գերմանիա	71024.9	4.8	88078.5	4.5	124.0	-14696.7	3.0	506.4	-0.1	-3.4
Հունաստան	13356.1	0.9	35841.5	1.8	268.4	-11015.7	2.3	-25415.4	4.3	230.7
Իտալիա	48327.6	3.2	58481.5	3.0	121.0	-24931.7	5.2	-20605.6	3.5	82.6
Լյուքսեմբուրգ	11024.0	0.7	25919.2	1.3	235.1	-10359.0	2.1	-23625.8	4.0	228.1
Նիդերլանդներ	21298.4	1.4	33854.0	1.7	159.0	1137.7	-0.2	9962.5	-1.7	875.7
Մեծ Բրիտանիա	79330.5	5.3	96854.4	5.0	122.1	22851.5	-4.7	-17246.0	2.9	-75.5
Իսպանիա	3385.2	0.2	7447.6	0.4	220.0	-2757.9	0.6	-5061.0	0.9	183.5
ԵՄ այլ երկրներ	3090.3	0.2	4359.6	0.2	141.1	-2755.2	0.6	-3877.1	0.7	140.7
Այլ երկրներ	640758.2	42.9	879996.9	45.2	137.3	-218484.4	45.3	-294620.4	49.8	134.8
Իսրայել	170408.7	11.4	265748.0	13.6	155.9	5017.7	-1.0	18946.9	-3.2	377.6
ԱՄՆ	98960.3	6.6	157657.5	8.1	159.3	-6483.7	1.3	-45722.4	7.7	705.2
Միաց.Արաբ. Էմիրություններ	57144.7	3.8	74302.0	3.8	130.0	-28748.4	6.0	-41128.8	7.0	143.1

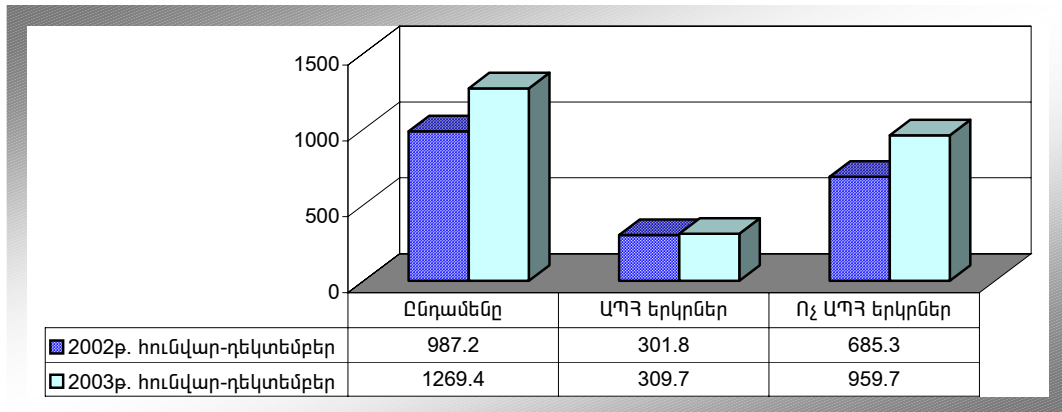
4.ԱՐՏԱՔԻՆ ՂԱՏՎԱԾ

	Արտաքին առևտրաշրջանառություն					Առևտրային հաշվեկշիռ				
	2002թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը, %	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը, %	աճի տեմպը, %	2002թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը, %	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	տեսակ. կշիռը, %	աճի տեմպը, %
Իրան	94084.0	6.3	89010.6	4.6	94.6	-31146.8	6.5	-44565.9	7.5	143.1
Բուլղարիա	51091.7	3.4	31795.0	1.6	62.2	-47899.8	9.9	-28759.9	4.9	60.0
Թուրքիա	39667.7	2.7	39141.2	2.0	98.7	-36796.2	7.6	-37082.7	6.3	100.8
Շվեյցարիա	18024.7	1.2	73217.1	3.8	406.2	-2509.2	0.5	-9930.6	1.7	395.8
Ռումինիա	7317.3	0.5	6782.9	0.3	92.7	-7139.8	1.5	-6741.3	1.1	94.4
Չինաստան	14177.4	1.0	16277.1	0.8	114.8	-6077.7	1.3	-7082.2	1.2	116.5
Բրազիլիա	15580.0	1.0	8260.6	0.4	53.0	-15579.9	3.2	-8260.6	1.4	53.0
Կիպրոս	3750.5	0.3	10068.7	0.5	268.5	-1163.0	0.2	-9330.5	1.6	802.3
Ճապոնիա	1265.3	0.1	8732.6	0.4	690.1	336.4	-0.1	-8520.9	1.4	-2532.7
Պանամա	3451.9	0.2	24160.1	1.2	699.9	-3136.3	0.7	-23582.3	4.0	751.9
Հնդկաստան	4604.6	0.3	6013.6	0.3	130.6	-3954.2	0.8	-5926.8	1.0	149.9
Այլ	61229.5	4.1	68829.8	3.5	112.4	-33203.8	6.9	-36932.5	6.2	111.2

Արտահանման և ներմուծման ծավալները 2002 և 2003թթ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին, ըստ ԱՊՀ և ոչ ԱՊՀ երկրների
Արտահանում (մլն. դոլար)

Ներմուծում (մլն. դոլար)

ԴՅ արտաքին առևտուրն ըստ առանձին երկրների, 2002-2003թթ. հունվար-դեկտեմբերին

Երկրի անվանումը	ԱՐՏԱԴԱՆՈՒՄ					ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ				
	2002		2003		աճի տեմպը, %	2002		2003		աճի տեմպը, %
	հունվար- դեկտեմբեր		հունվար- դեկտեմբեր			հունվար- դեկտեմբեր		հունվար- դեկտեմբեր		
	արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը,%	արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը,%		արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը,%	արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը,%	
Ը Ն Դ Ա Ս Ե Ն Ը	505159.7	100.0	678079.8	100.0	134.2	987155.5	100.0	1269445.2	100.0	128.6
<i>որից՝</i>										
ԱՊՅ ԵՐԿՐՆԵՐ	96331.8	19.1	126737.2	18.7	131.6	301810.6	30.6	309713.6	24.4	102.6
<i>այդ թվում՝</i>										
Ռուսաստան	64634.0	12.8	94569.2	13.9	146.3	192897.6	19.5	207751.8	16.4	107.7
Վրաստան	16606.9	3.3	15915.4	2.3	95.8	31470.1	3.2	38264.6	3.0	121.6
Ուկրաինա	8090.6	1.6	7309.7	1.1	90.3	45735.9	4.6	44082.3	3.5	96.4
Թուրքմենստան	2777.0	0.5	3639.0	0.5	131.0	24975.9	2.5	7452.8	0.6	29.8
Դազախստան	811.8	0.2	1042.9	0.2	128.5	1731.6	0.2	1915.9	0.2	110.6
Բելառուս	1492.9	0.3	2084.1	0.3	139.6	2040.3	0.2	5068.2	0.4	248.4
ԱՊՅ այլ երկրներ	1918.6	0.4	2176.9	0.3	113.5	2959.2	0.3	5178.0	0.4	175.0
Ոչ ԱՊՅ ԵՐԿՐՆԵՐ	408827.9	80.9	551342.6	81.3	134.9	685344.9	69.4	959731.6	75.6	140.0
<i>այդ թվում՝</i>										
ԵՄ Երկրներ	197691.0	39.1	258654.3	38.1	130.8	255723.6	25.9	372422.9	29.3	145.6
Ավստրիա	73.7	0.0	100.0	0.0	135.7	3237.8	0.3	4074.0	0.3	125.8
Բելգիա	92272.7	18.3	123834.0	18.3	134.2	91107.7	9.2	129703.5	10.2	142.4
Ֆինլանդիա	66.0	0.0	86.0	0.0	130.3	2500.3	0.3	2642.2	0.2	105.7
Ֆրանսիա	1123.6	0.2	1897.1	0.3	168.8	12195.8	1.2	17904.1	1.4	146.8
Գերմանիա	28164.1	5.6	44292.4	6.5	157.3	42860.8	4.3	43786.0	3.4	102.2
Հունաստան	1170.2	0.2	5213.1	0.8	445.5	12185.9	1.2	30628.4	2.4	251.3
Իտալիա	11697.9	2.3	18938.0	2.8	161.9	36629.7	3.7	39543.5	3.1	108.0
Լյուքսեմբուրգ	332.5	0.1	1146.7	0.2	344.8	10691.5	1.1	24772.5	2.0	231.7
Նիդեռլանդներ	11218.1	2.2	21908.2	3.2	195.3	10080.4	1.0	11945.7	0.9	118.5
Մեծ Բրիտանիա	51091.0	10.1	39804.2	5.9	77.9	28239.5	2.9	57050.2	4.5	202.0
Իսպանիա	313.7	0.1	1193.3	0.2	380.4	3071.5	0.3	6254.3	0.5	203.6
ԵՄ այլ երկրներ	167.5	0.0	241.3	0.0	144.0	2922.7	0.3	4118.3	0.3	140.9
Այլ երկրներ	211136.9	41.8	292688.3	43.2	138.6	429621.3	43.5	587308.6	46.3	136.7
Իսրայել	87713.2	17.4	142347.4	21.0	162.3	82695.5	8.4	123400.5	9.7	149.2
ԱՄՆ	46238.3	9.2	55967.6	8.3	121.0	52722.0	5.3	101690.0	8.0	192.9
Միաց.Արաբ. Էմիրություններ	14198.2	2.8	16586.6	2.4	116.8	42946.5	4.4	57715.4	4.5	134.4
Իրան	31468.6	6.2	22222.4	3.3	70.6	62615.4	6.3	66788.2	5.3	106.7
Բուլղարիա	1596.0	0.3	1517.6	0.2	95.1	49495.8	5.0	30277.4	2.4	61.2
Թուրքիա	1435.8	0.3	1029.3	0.2	71.7	38232.0	3.9	38111.9	3.0	99.7
Շվեյցարիա	7757.7	1.5	31643.3	4.7	407.9	10266.9	1.0	41573.9	3.3	404.9

4.ԱՐՏԱՔԻՆ ՂԱՏԱԿ

Երկրի անվանումը	ԱՐՏԱՂԱՆՈՒՄ					ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ				
	2002		2003		աճի տեմպը, %	2002		2003		աճի տեմպը, %
	հունվար-դեկտեմբեր		հունվար-դեկտեմբեր			հունվար-դեկտեմբեր		հունվար-դեկտեմբեր		
	արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը, %	արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը, %		արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը, %	արժեքը, հազ. դոլար	տես. կշիռը, %	
Ռումինիա	88.7	0.0	20.8	0.0	23.4	7228.5	0.7	6762.1	0.5	93.5
Չինաստան	4049.9	0.8	4597.4	0.7	113.5	10127.5	1.0	11679.7	0.9	115.3
Բրազիլիա	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	15579.9	1.6	8260.6	0.7	53.0
Կիպրոս	1293.8	0.3	369.1	0.1	28.5	2456.8	0.2	9699.6	0.8	394.8
Ճապոնիա	800.9	0.2	105.8	0.0	13.2	464.5	0.0	8626.7	0.7	1857.4
Պանամա	157.8	0.0	288.9	0.0	183.1	3294.1	0.3	23871.2	1.9	724.7
Հնդկաստան	325.2	0.1	43.4	0.0	13.3	4279.4	0.4	5970.2	0.5	139.5
Այլ	14012.8	2.8	15948.7	2.4	113.8	47216.6	4.8	52881.2	4.2	112.0

ՀՀ արտաքին առևտուրն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի¹, 2003թ. հունվար-դեկտեմբերին

(ըստ բեռնամաքսային հայտարարագրերի, առանց ֆիզիկական անձանց կողմից կազմակերպված առևտրի տվյալների)

Մարզեր	Արտահանում			Ներմուծում		
	արժեքը		տեսակ. կշիռը, %	արժեքը		տեսակ. կշիռը, %
	մլն. դրամ	հազ. դոլար		մլն. դրամ	հազ. դոլար	
Ընդամենը ՀՀ	400584.2	663300.3	100.0	711450.2	1227215.0	100.0
ք. Երևան	145652.4	241176.0	36.4	440316.5	759523.4	61.9
Արագածոտն	480.7	796.0	0.1	2916.9	5031.6	0.4
Արարատ	3525.1	5837.0	0.9	7683.7	13253.9	1.1
Արմավիր	1161.7	1923.6	0.3	4766.7	8222.3	0.7
Շիրակ	881.3	1459.3	0.2	8857.6	15278.8	1.2
Վայոց ձոր	1161.7	1923.6	0.3	2134.4	3681.6	0.3
Տավուշ	480.7	796.0	0.1	711.5	1227.2	0.1
Սյունիք	43263.1	71636.4	10.8	29397.1	50708.5	4.1
Գեղարքունիք	841.2	1392.9	0.2	8146.1	14051.6	1.1
Լոռի	12858.8	21291.9	3.2	8843.3	15254.3	1.2
Կոտայք	190277.5	315067.6	47.5	197676.4	340981.7	27.8

Արտաքին առևտրի ապրանքային կառուցվածքը²

¹ Արտահանման և ներմուծման ծավալների բաշխումը մարզերով իրականացվել է ըստ կազմակերպությունների տնտեսական գործունեության իրականացման վայրի:

² Ապրանքների դասակարգումն իրականացվել է ըստ ԱՊՀ երկրների, Արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկի (ԱՏԳ ԱԱ) բաժինների:

2002 և 2003թթ. հունվար-դեկտեմբերի արտահանման և ներմուծման ծավալների համեմատական աղյուսակ ըստ ապրանքախմբերի

(հազ. դոլար)

	Արտահանում			Ներմուծում		աճի տեմպը, %
	2002թ. հունվար-դեկտեմբեր	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	աճի տեմպը, %	2002թ. հունվար-դեկտեմբեր	2003թ. հունվար-դեկտեմբեր	
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	505159.7	678079.8	134.2	987155.5	1269445.2	128.6
այդ թվում՝						
կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	2678.4	5698.9	212.8	27677.9	32329.5	116.8
բուսական ծագման արտադրանք	1753.9	3116.0	177.7	74393.5	74569.9	100.2
կենդանական և բուսական ծագման յուղեր և ճարպեր	0.7	176.6	26968.5	18395.5	22648.1	123.1
պատրաստի սննդի արտադրանք	54779.2	72227.3	131.9	79328.4	92936.4	117.2
հանքահումքային արտադրանք	42124.0	47679.6	113.2	171413.0	176690.2	103.1
քիմիայի և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք	1950.7	2985.8	153.1	62808.3	83068.8	132.3
պլաստմասսա և դրանցից իրեր, կաուչուկ և ռետինե իրեր	6320.4	4807.0	76.1	22145.3	28480.9	128.6
կաշվե հումք, կաշի, մորթի և դրանցից պատրաստված իրեր	645.9	780.6	120.9	1787.6	1805.0	101.0
փայտ և փայտյա իրեր	1283.9	1526.4	118.9	7187.9	8622.5	120.0
թուղթ և թղթից իրեր	722.5	1022.9	141.6	18509.6	22145.9	119.6
մանածագործական իրեր	28626.6	30866.5	107.8	36084.7	39610.8	109.8
կոշիկեղեն, գլխարկներ, հովանոցներ	359.4	188.9	52.5	4255.8	4324.6	101.6
իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից	2958.3	1619.8	54.8	19214.5	21811.1	113.5
թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարեր, թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրեր	258327.7	349440.7	135.3	213471.1	329567.8	154.4
ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր	44777.8	90379.9	201.8	55691.9	76366.9	137.1
մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ	21434.4	20543.5	95.8	103374.5	132428.0	128.1
վերգետնյա, օդային և ջրային տրանսպորտի միջոցներ	15033.0	14070.4	93.6	39867.1	73147.5	183.5
սարքեր և ապարատներ	19225.8	28483.9	148.2	20487.1	33531.9	163.7
տարբեր արդյունաբերական ապրանքներ	1406.9	1827.0	129.9	11035.3	15112.8	136.9
արվեստի ստեղծագործություններ	750.1	638.3	85.1	26.3	246.6	936.8